

Yttrande

Utfärdat, datum 2025-04-11

Diarienummer GSF-2025-01083

Handläggare

Maria Ericsson

Skolinspektionens diarienummer:

SI 2025:1469

Yttrande över Algebrautbildning Förenings ansökan om nyetablering

I förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola i Göteborg går i dagsläget 61 651 elever fördelat på kommunens egna skolor, fristående grundskolor och elever som går i en annan kommun (19 mars 2025). Av dessa elever går 23,3 procent i fristående grundskolor och knappt 1 procent i skolor i annan kommun. Nästan 75,8 procent av eleverna går i kommunala skolor som har Göteborgs Stad som huvudman.

Förändringar i migration och befolkningsprognoser har fått som konsekvens att Göteborgs Stad i dagsläget är restriktiva med utökning av skolplatser de närmsta åren. I de flesta områden är fokus snarare på att anpassa den befintliga kapaciteten efter ett minskat antal elever. Det finns en stor risk att det byggs upp en överkapacitet av skolplatser inom grundskolan de närmaste fem åren.

Ekonomiska konsekvenser

Vid start eller utökning av en fristående skola utmanas ofta de ekonomiska förutsättningarna för närliggande skolor. Ett vikande elevantal ska fortsatt finansiera undervisande personal, elevhälsa och övriga delar av skolans verksamheter. Kostnader som mycket sällan minskar linjärt i förhållande till elevutvecklingen. Skolhuvudmannen har också stora fasta eller halvfasta kostnader som lokaler, inventarier samt olika former av overheadkostnader. Att avveckla eller förändra storleken på dessa kostnadsposter tar ofta tid och kan kräva ingripande beslut som att exempelvis lägga ner en skola.

Det senaste året har befolkningsprognoserna visat på betydande minskningar av elevunderlaget. Det medför att Göteborgs Stad behöver vidta en rad åtgärder för att anpassa sin organisation utifrån de nya reviderade förutsättningarna, både på enhets- och huvudmannanivå. Åtgärderna skulle bli än mer omfattande om ytterligare platser tillskapas genom start av en ny fristående skola. Omställningsarbete behöver göras på respektive skolenhet men också på huvudmannanivå, exempelvis genom att se över skolstrukturen. Göteborgs Stad behöver också ha en beredskap för att andra enskilda huvudmän i kommunen kan få ekonomiska problem på grund av ett vikande elevunderlag. Det innebär att vi som lägeskommun på ett tydligare sätt behöver bevaka de fristående skolornas ekonomiska ställning och ha beredskap för eventuella reduceringar eller omstruktureringar av verksamheten eller att verksamheten får sådana ekonomiska problem att den avvecklas.

Om ytterligare en skola startar i Angered kommer det sannolikt att få konsekvenser såväl för hela skolområdet som för enskilda skolenheters ekonomi. Utifrån den senaste befolkningsprognosen med en starkt minskade andel elever kommer ytterligare skolor i området få en betydligt större ekonomisk påverkan än tidigare.

Sedan den 1 januari 2019 regleras alla grundskolor och anpassade grundskolor, inklusive de fristående skolornas, ersättning i Göteborg av en resursmodell beslutad av grundskolenämnden. Den består av en grundersättning och ett strukturbelopp vars storlek beror på det index som SCB tar fram och som utgår från skolans elevers socioekonomiska bakgrundsfaktorer. Utöver detta får en fristående skola ersättning för administration och moms ([Resursfördelning i grundskoleförvaltningen - Göteborgs Stad](#)).

Organisatoriska konsekvenser

Göteborgs Stad har ett kraftigt sjunkande elevantal och behöver lägga stort fokus på att anpassa organisationen efter det minskande antalet elever. Staden har i dagarna tagit fram en ny prognos som visar på en överkapacitet överlag i kommunen och just nordöstra stadsdelarna är särskilt utsatta. Göteborgs Stad står inför stora utmaningar i det område som ansökan från Algebrautbildning Föreningen gäller. Området är extra känsligt vad gäller just organiseringen och grundskoleförvaltningen har behov av att anpassa strukturen efter nya förutsättningar för att kunna skapa bärkraftiga skolenheter.

I området norra och centrala Angered finns redan en fristående skola F-3, tillstånd för ytterligare en skola samt utöver Algebrautbildning Föreningens ytterligare en ansökan om godkännande. Samtidigt är det i nuläget en överkapacitet i kommunens skolor. Flera kommunala skolor i området är små och därmed sårbara. För att samla kapaciteten bättre i området planerar Göteborgs Stad därför att bygga en ny stor skola som kan ta över eleverna från mindre skolor i området.

Sammanfattningsvis kommer en ny fristående skola i området att påverka Göteborgs Stads möjligheter att anpassa skolstrukturen efter nya förutsättningar med kraftigt minskade elevantal. Staden är fast besluten att anta dessa utmaningar på ett ansvarsfullt sätt och skapa bärkraftiga skolor men fler fristående skolor i området kommer allvarligt att försvåra detta.

Pedagogiska konsekvenser

Som nämns under rubrik Organisatoriska konsekvenser finns redan flera små skolenheter i det aktuella området vilka har svårt att skapa goda pedagogiska förutsättningar för elevernas lärande. Göteborgs Stad planerar därför att lämna dessa mindre enheter och i stället bygga en ny större skola som ger betydligt bättre förutsättningar för det pedagogiska arbetet. En ny fristående skola i området skulle sannolikt innebära stora svårigheter för Göteborgs Stad att bygga denna skola vilket skulle få pedagogiska konsekvenser och påverka elevernas lärande och utveckling.

Bilagor

1. Befolkningsprognos över aktuell åldersgrupp (6-9 år) av elever i kommunen de kommande fem åren (år 2025-2030).
2. Sammanställning över samtliga kommunala och fristående förskoleklasser, grundskolor och fritidshem i kommunen.
3. Uppgift om kommunen avser att göra förändringar av kommunens förskoleklasser, grundskolor och fritidshem under läsåret 2025/2026 samt om möjligt läsåret 2026/2027.
4. Karta som tydligt visar placeringen av kommunala och fristående förskoleklasser, grundskolor och fritidshem i kommunen.

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen